

ISLOMIY MOLIYA SANOATIDA MAMLAKAT RIVOJLANISHI UCHUN MIKROMOLIYALASH

Musayeva Gulmira Ulug'bekovna

O'zbekiston Respublikasi Toshkent

Bank-moliya akademiyasi 2-kurs tinglovchisi

Hozirgi global iqtisodiy o'zgaruvchanlik va jamiyatning ijtimoiy talablariga javoban, islomiy moliya sanoatida mikromoliyalashning rivojlanishi mamlakat barqarorligini oshirish va aholining moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishda dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Mikromoliyalash tizimi orqali kam ta'minlangan aholi qatlamlariga moliyaviy yordam ko'rsatish, kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish hamda ijtimoiy-iqtisodiy tenglikni ta'minlash mumkin. Islomiy moliyaning shariat tamoyillariga asoslanganligi mikromoliyalash jarayonida foyda olish va investitsiya faoliyatini halol yo'nalishda amalga oshirishga imkon yaratadi.

Mikromoliyalash tizimining muvaffaqiyati aholining moliyaviy savodxonligini oshirish, moliyaviy xizmatlarning shaffofligini ta'minlash va innovatsion yondashuvlarni qo'llashga bog'liq. Shariat tamoyillariga asoslangan mikromoliyaviy xizmatlarda foizsiz kreditlash va daromadlarni adolatli taqsimlash tamoyillari asosiy o'rinni egallaydi. Onlayn platformalar va raqamli texnologiyalar orqali xizmatlarni avtomatlashtirish va tezkorlikni ta'minlash bu jarayonlarni yanada samarali qiladi. Mamlakatda kichik va o'rta tadbirkorlikni rivojlantirish uchun mikromoliyalash xizmatlaridan foydalanish ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga ko'maklashadi.

Mikromoliyalash jarayonida ijtimoiy mas'uliyat tamoyillari muhim o'rin tutadi. Aholining ehtiyojlariga mos moliyaviy xizmatlarni yaratish, kam ta'minlangan hududlarda mikromoliyaviy xizmatlarni kengaytirish va ekologik loyihalarni moliyalashtirish orqali islomiy moliyaning ijtimoiy ta'sirini oshirish mumkin. Islomiy moliyaning adolat va barqarorlikka asoslangan tamoyillari ijtimoiy mas'uliyat tamoyillariga mos kelib, jamiyatning ehtiyojlariga yo'naltirilgan moliyaviy xizmatlarni taqdim etishga xizmat qiladi.

Fuqarolar ishtiroki mikromoliyalash tizimining asosiy elementlaridan biri hisoblanadi. Aholining moliyaviy xizmatlardan foydalanishi va mikromoliyalash loyihalarida ishtiroki mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, fuqarolarni jalb qilish uchun moliyaviy savodxonlik dasturlarini tashkil etish va ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarni qo'llab-quvvatlash dasturlarini amalga oshirish kerak. Fuqarolarni rag'batlantirish maqsadida mukofot tizimlari va halol

biznes amaliyotlariga ko'mak berish orqali mikromoliyalash tizimining qamrovini oshirish mumkin.

Motivatsiya tizimini kuchaytirish mikromoliyalash xizmatlarining barqarorligi va samaradorligini oshiradi. Faol fuqarolarni rag'batlantirish, ularga mikrocredit olish imkoniyatlarini kengaytirish va daromadlarni oshirishga yo'naltirilgan xizmatlarni joriy etish ushbu tizimning muvaffaqiyatiga xizmat qiladi. Bundan tashqari, xizmatlarning ochiqligi va shaffofligi aholining mikromoliyaviy xizmatlarga bo'lgan ishonchini kuchaytiradi.

Innovatsion texnologiyalar mikromoliyalash xizmatlarining samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Onlayn platformalar va raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish moliyalashtirish jarayonini tezlashtiradi, xizmatlarni keng qamrovli qiladi va moliyaviy xizmatlardan foydalanishni qulaylashtiradi. Masalan, mobil ilovalar va boshqa raqamli texnologiyalar orqali mikromoliyalash xizmatlarini boshqarish moliyaviy oqimlarning shaffofligini ta'minlab, resurslardan oqilona foydalanishga yordam beradi.

Ijtimoiy mas'uliyat mikromoliyaviy xizmatlarning asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib, u jamiyat ehtiyojlariga mos keluvchi moliyaviy yechimlarni ishlab chiqishga yordam beradi. Ekologik loyihalarni qo'llab-quvvatlash, kam ta'minlangan aholiga yordam berish va mahalliy infratuzilmani rivojlantirish mikromoliyalash xizmatlarining ijtimoiy ta'sirini oshiradi. Islomiy moliyaning tamoyillariga asoslangan mikromoliyaviy xizmatlar bu jarayonni yanada samarali qiladi.

Mikromoliyalash xizmatlarining barqarorligini ta'minlash uchun kelgusida fuqarolar ishtirokini kengaytirish, davlat-xususiy hamkorlikni rivojlantirish va yangi texnologiyalarni joriy etish lozim. Mamlakatda mikromoliyalash tizimini kengaytirish orqali iqtisodiy rivojlanishni tezlashtirish va aholi hayot sifatini yaxshilash mumkin. Ushbu yondashuvlar orqali islomiy moliya sanoati mamlakat iqtisodiyotida hal qiluvchi o'rin egallaydi va ijtimoiy barqarorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Mikromoliyalash xizmatlari nafaqat mamlakat iqtisodiy barqarorligini oshirish, balki hududiy rivojlanishga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Kam rivojlangan va iqtisodiy jihatdan zaif hududlarda mikromoliyalash orqali kichik bizneslarni qo'llab-quvvatlash, yangi ish o'rinlarini yaratish va mahalliy infratuzilmani rivojlantirishga erishish mumkin. Shuningdek, mikromoliyaviy xizmatlarni kengaytirish natijasida aholini o'z biznes loyihalarini boshlashga rag'batlantirish va iqtisodiy faollikni oshirish imkoniyatlari yaratiladi.

Islomiy moliyaning tamoyillari mikromoliyalash jarayonlarini jamiyatning ehtiyojlariga moslashtirishga yordam beradi. Foizsiz moliyalashtirish, adolatli daromad taqsimoti va halol biznes amaliyotlariga asoslangan yondashuvlar hududiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi. Hududiy loyihalarni moliyalashtirish

orqali qishloq xo'jaligi, qo'l mehnati va boshqa sohalarda innovatsion faoliyatni rivojlantirish mumkin.

Mikromoliyalashning muvaffaqiyatli ishlashi uchun davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Davlat tomonidan ko'rsatiladigan qo'llab-quvvatlash, jumladan, qonunchilik bazasini takomillashtirish, soliq imtiyozlarini taqdim etish va resurslarni taqsimlash tizimlarini yaratish xususiy sektorni mikromoliyalash sohasida faoliyat olib borishga jalb qiladi.

Xususiy sektor esa o'z resurslari va tajribasidan foydalanib, moliyalashtirish xizmatlarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va innovatsion yondashuvlarni tatbiq etishda ishtirok etishi mumkin. Ushbu hamkorlik natijasida mikromoliyalashning qamrovi kengayib, aholining keng qatlami uchun moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari yaratiladi.

Mikromoliyalash tizimi iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash bilan birga ijtimoiy tenglikni oshirishda ham muhim vosita hisoblanadi. Islomiy moliyaning adolat tamoyillari jamiyatning turli qatlamlari, jumladan, ayollar, yoshlar va kam ta'minlangan oilalar uchun teng imkoniyatlar yaratadi. Bu esa aholini iqtisodiy jihatdan mustaqil bo'lishga undab, ular hayot sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Ekologik va ijtimoiy mas'uliyat loyihalarini qo'llab-quvvatlash orqali mikromoliyalash xizmatlari jamiyatning uzoq muddatli rivojlanishiga hissa qo'shadi. Masalan, yashil energiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror qishloq xo'jaligi sohalarda mikromoliyalash vositasida investitsiyalar amalga oshirilishi mumkin.

Mikromoliyalash tizimi islomiy moliya sanoatida iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishni qo'llab-quvvatlashning muhim mexanizmi hisoblanadi. Bu tizim orqali aholining keng qatlamlari uchun moliyaviy xizmatlar mavjud bo'lib, ularning iqtisodiy imkoniyatlari kengayadi. Innovatsion texnologiyalar, davlat va xususiy sektor hamkorligi, shuningdek, ijtimoiy mas'uliyat tamoyillarini qo'llash mikromoliyalash jarayonining samaradorligini oshiradi.

Shu tariqa, islomiy moliyaga asoslangan mikromoliyalash tizimi mamlakat iqtisodiyotining barqarorligini ta'minlash, jamiyatning ehtiyojlarini qondirish va iqtisodiy o'sishni tezlashtirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Bu yondashuvlar aholining moliyaviy barqarorligini oshirish bilan birga, ularni iqtisodiy rivojlanish jarayonlariga faol jalb qilishga imkon beradi.

Manbalar ro'yxati

1. Botirov, O. (2018). Mamlakat Pul-Kredit Siyosati va Uni Yanada Takomillashtirish Mexanizmlari. Termiz: Bitiruv Malakaviy Ishi, 5230100 – "Iqtisodiyot" ta'lim yo'nalishi. Ilmiy rahbar: i.f.n. Mirzayev A.Q.
2. Qobilov, Sh.R. (2013). Iqtisodiyot Nazariyasi. O'zbekiston Respublikasi IIV tizimidagi oliy ta'lim muassasalari uchun darslik sifatida tavsiya etilgan. Toshkent.

3. Baydaulet, E.A. (2019). Islomiy Moliya Asoslari. Toshkent: O'zbekiston. Darslik. Yuklagan: Dildora Abdullaxodjayeva, 2 iyun 2021.
4. Yodgorova, M.I., & Hamdamov, O. (yil ko'rsatilmagan). O'zbekistonda Islom Moliyaviy Instrumentlaridan Foydalanish Orqali Korporativ Sektorni Rivojlantirish Istiqbollari. Iqtisodiyot va Biznes.
5. Kasimov, B. (2024). Iqtisodiyotni Islomiy Moliya Tamoyillari Asosida Moliyalashtirish Amaliyotini Joriy Etish Istiqbollari. Yashil Iqtisodiyot va Taraqqiyot, 1(1). DOI: 10.55439/GED/vol1_iss1/a775.
6. **O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki boshqaruvi.** Mikromoliya tashkilotlari tomonidan islomiy moliyalashga oid xizmatlarni ko'rsatish tartibi to'g'risidagi nizom. (26.07.2024). Rasmiy veb-sayt: cbu.uz